

תשע"ו - Bo - WhatsApp

(1- ביאור ענין השמות השונים של הקב"ה למרות שהוא ית' יחיד ומיוחד - יש להבין ענין השמות של הקב"ה, היינו מהי הכוונה בזה שאנו אומרים שלהקב"ה יש 'שמות'. וגם יש להבין, מדוע נק' הקב"ה בשמות שונים זה מזה, הרי הוא יתברך יחיד ומיוחד! שהרי "אין סוף ב"ה מצד עצמו לא שייך לקרותו בשום שם כלל, כי לא שייך קריאת שם רק בדבר שיש בו תפיסה והשגה, והשם מגביל אותו ומורה עליו, אבל מהותו ועצמותו יתברך דלית מחשבה תפיסא ביה כלל" -אין מחשבה שיכולה 'לתפוס' ולהשיג אותו], לא שייך בו שום שם כלל" (אוה"ת דברים ב' ע' תתקצו). ומבואר על כך במדרש (שמות רבה פ"ג, ו), שאמר הקב"ה למשה רבינו "שמי אתה מבקש לידע? לפי מעשי אני נקרא וכו", כשהקב"ה עושה חסד הרי הוא נקרא בשם 'א-ל', וכשעושה מעשה גבורה נקרא 'אלקים', וכן על דרך זה בכל השמות. נמצא, ששמותיו יתברך שייכים למדותיו, והוא נקרא בשמות אלו על שם אופן הנהגתו את העולמות, ולא על שם מהותו יתברך עצמו שהוא למעלה מכל גדר השם והתואר. אלא ענין השמות יתכן רק אחרי שהקב"ה משפיל את עצמו ומצמצם את אורו לרדת להתלבש בהכלים של עשר הספירות, ואז, מצד התלבשות האור בהכלי, נקרא בשם מסוים. לדוגמא, כשמתלבש בכלי החסד (חסד דאצילות) ופועל חסדים על ידו, נקרא 'א-ל'.

(ע"פ תו"א בא ד"ה בעצם היום הזה)

(2- 'רזא דמהימנותא' - סוד יחודו של הקב"ה עם מדותיו שהן עשר הספירות - מובא בתיקוני זהר (הקדמה ג, ב): 'איהו וחייהי חד, ואיהו וגרמוהי חד', ו'חייהי הן האורות, וגרמוהי הן הכלים" (תניא אגה"ק סימן כ). כלומר: מהותו ועצמותו ית' ('איהו') עם האורות שלו ('חייהי') המתפשטים ונמשכים מאתו להתלבש בתוך הכלים של עשר הספירות דאצילות, הם מאוחדים; וכן הוא ית' ('איהו') עם הכלים ('גרמוהי') של הספירות, המגבילים ומגדירים את האורות בציר וגדר מסוים, הם גם כן מאוחדים. כי בעולם האצילות - שהוא מלשון 'אצל' וסמוך להיותו עולם נעלה מאד ו'סמוך' לאור אין סוף ב"ה עצמו - הכלים עצמם אינם דברים נפרדים ממנו ית' - ככלי אומנות הנפרדים מהאומן עצמו - אלא הם 'אלקות' ('געטליך' בלשון אידיש), כלומר, התפשטות כחות אלקיים. וכמו שהמחשבה והדיבור נקראים כחות נפשיות אף שאינם ממהות הנפש, משום שהם התפשטות אור הנפש (ע"פ דרך מצותיך האמנת אלקות מהדו"ב פ"ד). ונמצא, שאף שהקב"ה עצמו הוא "מרומם לבדו רוממות אין קץ מבחינת חכמה ושכל והשגה" (תניא שער היחוד והאמונה סוף פ"ט), מכל מקום, הוא ית' מתלבש בתוך הספירות האלו ומתייחד עמהן בתכלית היחוד, עד שנעשו חד ממש עמו. ויחוד זה "אינו בבחינת השגה, להשיג איך מתייחד בהן, ולכן נקראו מדותיו של הקב"ה - שהן הספירות - בזהר הקדוש 'רזא דמהימנותא' (סוד האמונה), שהיא האמונה שלמעלה מן השכל" (שער היחוד והאמונה שם).

(ע"פ תו"א פ' בא ד"ה בעצם היום הזה)

(3- מדוע שם הוי' דוקא מצטרף עם שאר השמות הקדושים - בעשר הספירות העליונות יש 'אורות' ו'כלים'. האור הוא המשכה אלקית שאין לה כל ציור והגדרה, והוא מתלבש בתוך כלי מסוים ובכך פועל על ידי כלי זה. שהכלי הוא הנותן ציור והגדרה לפעולת האור, שאם יתלבש בכלי החסד יפעול ענין של חסד וכדומה (כמו למשל בנפש האדם: עצם כח השכל הוא ה'אור', והמוח הגשמי הוא ה'כלי' שכח השכל מלובש בו ופועל על ידו). והנה, כשם שיש ז' מדות עליונות, כך ישנם ז' שמות עיקריים של הקב"ה (ז' השמות שאסור למחקם), וכל שם מורה על כלי אחר של עשר ספירות אלו. שם א-ל בחסד, שם אלקים בגבורה, ושם אדני' במלכות. ואילו שם הוי' נקרא 'שם העצם' ו'שם המיוחד' כי הוא מורה על האור המתפשט מאתו יתברך להתלבש בתוך הכלים ולפעול על ידם.

וזהו ששם הוי' דוקא מצטרף עם שאר השמות, כמו: 'ביום עשות הוי' אלקים ארץ ושמים', וכן 'הוי' צבאות', 'הוי' אדני', 'א-ל הוי' ויאר לנו', כי ענין השמות הוא הציור וההגדרה של הכלים, ושם הוי' הוא בבחינת האור המתלבש בתוך הכלים, היינו ש"הוא הממשיך את האור אין סוף [להתצמצם ו]להתלבש בשמות 'אלקים' ו'צבאות', שהם הכלים", והרי זהו ענין חיבור וצירוף שני השמות יחד.

(ע"פ תו"א בא ד"ה בעצם היום הזה)